

оподаткування МСБ, забезпечити усунення адміністративних бар'єрів при створенні та функціонуванні підприємств та зменшення корупційних складових на всіх рівнях.

### Список використаної літератури

1. Як у Європі впроваджують регулювання для бізнесу. URL: <https://gk-press.if.ua/yak-u-uevgori-vprovadzhuut-regulyuvannya-dlya-biznesu/>
2. Про затвердження методики проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта: постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2004 р. № 308. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
3. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22 березня 2012 р. № 4618. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>
4. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні: Закон України від 21 грудня 2000 р. № 2157ю URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2157-14#Text>
5. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11 вересня 2003 р. № 1160. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text>
6. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 6 вересня 2005 р. № 2806. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text>
7. Про затвердження Державної цільової програми відновлення та розбудови миру в східних регіонах України: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 1071.
8. Growth / Internal market, industry, entrepreneurship and SMEs. URL: <http://ec.europa.eu>.
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
10. European Union Support Programmes for SMEs. URL: <http://ec.europa.eu>.
11. Хогтон Дж., Кук Н., Ісакова Н. Взаємодія державних і недержавних структур у справі формування політики підтримки малого бізнесу. *Економіка*. 2013. № 11. С. 42–47.
12. Біла І. С., Салатюк Н. М. Світовий досвід державного регулювання підприємництва. *Проблеми економіки*. 2014. № 1. С. 26–30. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon\\_2014\\_1\\_3](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2014_1_3)
13. Стояненко І. В., Біленко Я. О. Розвиток малого та середнього бізнесу в країнах ЄС. *Молодий вчений*. 2018. № 1 (53). Р. 997–1001. URL: <http://molodyvchenu.in.ua/files/journal/2018/1/230.pdf>
14. Програма розвитку малого та середнього підприємництва в Дніпропетровській області на 2021 – 2022 роки від 05.11.2021 No126-8/VIII.
15. Король С. П. Сучасні тенденції розвитку малого бізнесу в країнах Європейського Союзу. URL: [https://kneu.edu.ua/ua/confere\\_nce/conf\\_social\\_dev\\_ukr\\_12/section4/korol/](https://kneu.edu.ua/ua/confere_nce/conf_social_dev_ukr_12/section4/korol/)

#### **Наталія СОРОКІНА**

*д.держ.упр., доц., доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування, НТУ «Дніпровська Політехніка»*

#### **Оксана ШЕЛОМОВСЬКА**

*к.держ.упр., доц., доцент кафедри соціології, Дніпровський державний технічний університет*

### **ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ НА ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ**

Питання формування та запровадження на публічній службі принципів доброчесності традиційно було одним з важливих об'єктів дослідження у європейських країнах. Дієвий механізм контролю за дотриманням необхідного рівня доброчесності на публічній службі у багатьох країнах ЄС забезпечується завдяки спеціальним органам (комісії та комітети з питань запобігання корупції, з питань етики, адміністративні та корпоративні суди тощо). Ці органи в основному займаються розробкою правил поведінки та заходів впливу на їх порушників,

розглядом звернень громадян з питань порушення цих правил, підготовкою рекомендацій та пропозицій щодо вдосконалення законодавства в цій сфері.

Автори С. З. Мошенський, В. В. Нонік та І. Г. Сергієнко, на нашу думку, вдало узагальнили досвід деяких європейських країн щодо механізмів контролю за дотриманням необхідного рівня доброчесності публічних службовців, який представлений в табл. 1 [1, с.119].

Таблиця 1

**Механізми контролю за дотриманням доброчесності публічних службовців  
в європейських країнах**

Назва країни	Органи контролю	Нормативно-правове регулювання
Франція	Спеціальна комісія з розгляду питань запобігання конфліктам, Центральний департамент по запобіганню корупції, Міжміністерська комісія з розслідування контрактів, що укладаються службовцями, і Вища (Національна) рада з етики в національній політиці, Генеральні інспекції при міністерствах.	Державна програма «Генеральна ревізія державної політики»
Великобританія	Комісія по державній службі, Комітет з питань стандартів в публічній сфері.	Посадова інструкція для парламенту «Постійні правила»
Німеччина	Спеціальні адміністративні суди.	Конституція, Земельні закони про державну службу
Польща	Найвища палата контролю.	Конституція Польської Республіки, Закон про найвищу палату контролю

Як видно з таблиці, забезпечення доброчесності на публічній службі у представлених країнах направлено, насамперед, на створення дієздатних структур, які б забезпечували якісну етичну підготовку публічного службовця, контроль його діяльності та науково-методичну підтримку розв'язання проблем.

Слід звернути увагу, що в світі існує декілька моделей координуючих органів з питань забезпечення доброчесності на публічній службі, які різняться залежно від функцій, які вони виконують. До них відносять:

1. Багатоцільові відомства, основними функціями яких є розслідування, попередження, зв'язки з громадськістю та інформаційно-просвітницька робота. Іноді ці відомства включають в себе елементи функцій запобігання, координації та дослідницької роботи. Багатоцільові відомства повинні наділятися широкими повноваженнями і бути незалежними як з юридичної, так і з практичної точки зору. Прикладом такої моделі вважають, як правило, Гонконгську незалежну комісію боротьби з корупцією і Сінгапурське бюро розслідування корупційної практики. Вони послужили зразком при створенні аналогічних відомств у багатьох європейських країнах, зокрема, Служби спеціальних розслідувань Литви, Бюро із запобігання та боротьби з корупцією Латвії, Центрального антикорупційного бюро в Польщі, Норвезького національного органу по розслідуванню і переслідуванню економічних і екологічних злочинів; Центрального бюро по боротьбі з корупцією в Бельгії; Бюро по запобіганню корупції і організованій злочинності в Хорватії; Румунського національного директорату по боротьбі з корупцією; Центрального бюро розслідувань Державної прокуратури Угорщини [3, с. 13].

2. Відомства щодо попередження неетичної поведінки на публічній службі, до яких відносять:

а) Етичні комітети (комісії), які, як правило, займаються розробкою, здійсненням та моніторингом національних програм етичного спрямування. До складу цих комітетів (комісій) можуть входити представники виконавчої, законодавчої та судової гілки влади, а також у них можуть брати участь організації громадянського суспільства. Як правило, ці комітети не функціонують як постійні установи, але проводять регулярні засідання.

б) Державні установи, що сприяють формуванню високих морально-етичних норм на публічній службі. У деяких країнах створені спеціальні органи, які займаються саме питаннями, пов'язаними з попередженням конфліктів інтересів, врегулювання етичних питань, забезпечення сприятливого етичного клімату на публічній службі. Серед прикладів існує Національне відомство по забезпеченню етичних основ Румунії, Національне бюро з етичних основ Нідерландів, Комітет зі стандартів у публічній сфері Великобританії, Головна комісія з етики Литви тощо [3]. Функції цих органів можуть різнитися. Одні займаються тільки виробленням рекомендацій для здійснення етичних реформ, однак не мають повноважень для впровадження в життя своїх рекомендацій. Інші відповідають і за розробку, і за реалізацію етичних норм, і за контроль за їх дотриманням. Однак, незалежно від функцій, усі вони є вельми важливими у процесі проведення етичних реформ на публічній службі [2, с. 65].

Отже, слід зазначити, що у європейських країнах панують спільні підходи до інституційного забезпечення доброчесності на публічній службі. Більшість країн ЄС від перших кроків реформування публічної служби прагнуть рухатися шляхом побудови демократичного прозорого управління державою та створення якісно нового доброчесного інституту публічної служби, в якому мають забезпечуватися пріоритети загальнолюдських цінностей. Для України, яка переживає період серйозних суспільних трансформацій, важливо вибудовувати публічну службу на засадах доброчесності, відкритості, гуманізму, справедливості, соціального партнерства, прозорості. Засади доброчесності повинні бути покладені в основу професіоналізму сучасного українського публічного службовця.

#### Список використаної літератури

1. Мошенський С. З., Нонік В. В., Сергієнко І. Г. Правовий механізм регулювання професійної етики в системі державного управління. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 6. С. 116–121.
2. Сорокіна Н. Г. Морально-етичні основи публічної служби в умовах трансформації влади в Україні : монографія. Дніпро : Грані, 2020. 224 с.
3. Cardona Francisco. Anti-corruption policies and agencies. *Centre for Integrity in the Defence Sector*. URL: [https://www.nato.int/nato\\_static\\_fl2014/assets/pdf/2020/7/pdf/200724-BI-GGG3-en.pdf](https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2020/7/pdf/200724-BI-GGG3-en.pdf)

#### Тетяна ТАРАСЕНКО

д.держ.упр., доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування,  
НТУ «Дніпровська Політехніка»

#### Владислав ТАРАСЕНКО

студент, Київський національний університет  
ім. Тараса Шевченка

### ЦИФРОВЕ МАЙБУТНЄ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Із поширенням практики застосування штучного інтелекту (ШІ) в процесах реалізації завдань і функцій держави розпочато нову сторінку в історії публічного управління та адміністрування. Передові цифрові технології значно змінили та продовжують змінювати процедури надання публічних послуг, забезпечення взаємодії органів публічної влади та громадян, залучення громадян до управління суспільними справами. Поняття «цифрова громадськість» та